

מאוצרות הפרשה

על התורה בשלימות יקבל שכר מושלם. "אנו עמלים ומקבלים שכר". הקה"י בספרו חיי עולם (פ"ב) מביא מספר חסידים (תתשסד) כי בעולם העליון מי שיגע הרבה כפי יכולתו אע"פ שלא היה לו לב להבין, מ"מ בעולם הבא במתיבתא דרקיעא ישיג הכל. ולהיפך, מי שלא יגע בתורה כדבעי ליה, אע"פ שבעולם הזה היה למדן גדול מ"מ בעולם הבא לא ידע ולא יבין לומר האמת. ועל זה אמרו חז"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה. (משולחן גבוה)

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים (כ"ה, ל"ד) צ"ב דהרי עשו ביקש שילעיטנו, ומדוע יעקב נתן לו ולא הלעיטו, והנראה בזה דהנה איתא בקידושין (דף מו:) האומר לאשה התקדשי לי בתמורה זו התקדשי לי בזו, אם היתה אוכלת ראשונה ראשונה אינה מקודשת עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה, והיינו שהתמר השני אינו מצטרף לתמר הראשון כיון שכבר נאכל והוי מלוה, והמקדש במלוה אינה מקודשת, ויש בפוסקים דאפילו אם אמר לה התקדשי לי באלו אינה מקודשת, וניין בזה באב"מ (סי' ל"א סק"ט"ו), והטעם דכל חצי פרוטה שאכלה נעשית מלוה.

ומעתה מבואר היטב דמיעקרא כשעשו ביקש הלעיטני נא, לא ביקש בתורת מכירה אלא בתורת נתינה סתמא, אבל אח"כ כשיעקב נתן לו את הניזיד עבור הבכורה, הרי קנה בזה את הבכורה, ומשום הכי נתן לו את כל הניזיד בבת אחת, [שזה א"א בהלעטה], כדי שלא יהיה פחות פחות משהו פרוטה והו"ל מלוה. [שוב הראוני שבפנים יפות כתב כע"ז].

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים (שם) צ"ב מאי טעמא האכילו לחם והלא ביקש רק עדשים, והנראה בזה דהנה איתא בב"ק (דף ט"ג) דהבורח מבית האסורים וביקש מחבירו להעבירו בנהר ויתן לו דינר, אין לו אלא שכרו, שכל מה שנתחייב דינר הוא מחמת פיקוח נפש, ובכה"ג לא חל ההתחייבות דיכול לומר משטה הייתי בך, וא"כ הכא נמי חשש יעקב שמא יאמר עשו שהיה במצב של פיקוח נפש, ואין הבכורה תשלום על העדשים, ויתן לו רק שכרו, לכן יעקב נתן לו לחם שכבר יצא מכדי פיקוח נפש, והשתא שפיר מהני התחייבות הבכורה תמורת הניזיד עדשים. [וכמדומה שראיתי בן בשם הגר"ח מואל"ן]. (רבי הוהב, הגר"ד דיסקין שליט"א)

ויבן עשו את הבכורה (שם) פרש"י העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום. מרן הגר"א קוטלר זצוק"ל תמה הרי מבואר בב"ב (טו:) שבאותו היום עבר עשיו חמש עבירות, בא על נערה המאורסה, והרג את הנפש, וכפר בעיקר, וכפר בתחיית המתים, ושטם את הבכורה. ומדוע הכתוב לא מזכיר אלא שביזה את הבכורה? וכי זה מעיד על רשעותו יותר מאלו החמורים? וביאר, שממעשים ועבירות גם החמורות ביותר אין בהם להעיד על מהות האדם, כיון שיתכן שבאו מתאות היצר, אבל כשהחל לבזות את מעלת הבכורה, וזילזל במעלות הרוחניות ומכר את בכורתו בעבור נזיד עדשים, הדבר מעיד על רשעותו. הגר"מ פיינשטיין זצ"ל אמר שכע"ז מציינו בגמ' סוכה (נז:) על בילגה שקבעו את טבעתה וסתמו חלונה, לפי שבעטה וזילזלה במזבח, ולא על שהמירה דתה ונישאה לסרדיוט גוי.

ויש להתעורר מכך, במה שדרשו חז"ל בסנהדרין צט. מהפסוק "כי דבר ה' בזה" זה מי שיש לו אפשרות לעסוק בתורה ואינו עוסק. היינו שבעבור הנאה מועטת כמו לשוחח שיחה בטילה מוותר על חיי נצח, אין לך ביזיון גדול מזה. (משולחן גבוה)

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא (כה, כא)

לעתים הקב"ה חפץ להעניק לנו כל טוב, אולם הוא מצפה מאתנו לדבר אחד: שנבקש! אם רק נזכור שהוא מקור השפע, לו הכסף ולו הזהב, ובידיעה זו נתפלל אליו ונבקש – ודאי יתן לנו.

בהקשר לכך סיפר רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מעשה שארע בשנות השואה: כשהחלה מלחמת העולם השנייה, התאפשר להציל קבוצה של שש מאות ילדים יהודים מגרמניה, על ידי שהעניקו להם נתינות בריטית והם נשלחו ברכבת בטרנספורט מיוחד לאנגליה, בזמן שעדין יכלו לצאת מגרמניה. משהגיעו הילדים לאנגליה נתנו בידם דגלים של מדינת בריטניה, ומלך אנגליה הגיע לקבל את פניהם.

לפתע נעלם מהקבוצה אחד הילדים. מה התברר? הילד רץ למלך ואמר לו: "אבא ואמא שלי עדין שם בגרמניה. אתם דאגתם לי אבל אין לי טעם בחיים אם אבא ואמא שלי לא אתי, לכם אני מבקש שתצילו גם אותם!". הוא חזר מיד למקום והמלך רשם. הבקשה נשלחה לשגריר בריטניה בגרמניה והוא הצליח להוציא את ההורים שלו גם כן לבריטניה, ובכך הצילם ממות לחיים.

נתבונן בסיפור זה: הרי כל ההורים של כל שש מאות הילדים שהיו שם נהרגו, חוץ מההורים של אותו ילד. כיצד קרה הדבר? זאת משום שהילד הזה בא לבקש מהמלך, בעוד האחרים לא ביקשו. הם לא ידעו שאפשר לבקש!

מוסר ההשכל הנלמד מסיפור זה הוא, שכל יהודי יודע שאפשר לבקש מהקב"ה, ממלכו של עולם, אך צריך לזכור לעשות זאת ואז ודאי הקב"ה ישמע לו. הקב"ה יכול לתת לאדם כל מה שהוא צריך, אלא שלא כולם מנצלים את ההזדמנות. לכן יהודי צריך להתחזק תמיד באמונה הזו ולפנות בכל ענין, קטן כגדול, אל מלך העולם. כשאדם חי עם הקב"ה פה טמונה לו הברכה וההצלחה. (רבי נאח אלקריץ שליט"א, נאה חרש)

ויקראו שמו עשו (כה, כא) למי הכוונה "ויקראו" והרי את השם קובעים הורי הילד. זאת ועוד, אצל יעקב נאמר (פס' כו) ויקרא שמו יעקב, בלשון יחיד, וכאן כתוב ויקראו בלשון רבים, ומה הסיבה לשינוי? ויש לומר: זמן קריאת השם לרך הנולד הוא בשעת הברית מילה כמו שמשמע בראשונים, ולכן, יעקב אבינו נמול ביום השמיני ואביו קבע שמו יעקב, אבל את עשיו לא מלו מיד כי היה אדמוני ואביו חשש למולו והמתין שיגדיל, ואחרי זה כבר לא רצה למול (דעת זקנים לבעלי התוס'), ואנשים שראוהו קראו לו עשו "כי היה נעשה ונגמר בשערו כבן שנים הרבה" (רש"י פס' כ"ה) ונשאר לו כבר השם שקראו לו.

ואמנם במסכת אבות דרבי נתן (פ"ב, ב) איתא שיעקב אבינו נולד מהול, ומ"מ מסתבר כי קיימו בו מצות הטפת דם ברית ואז קראו שמו. (הגר"ח, שבענו מטוב)

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים (כה, כז)

עשו מכונה "איש יודע ציד" היינו בקי במלאכתו, ואילו יעקב מכונה "איש תם". שאל הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל מדוע יעקב אינו מכונה "איש יודע ללמוד" או "איש יודע תורה" וכד' בהקבלה לאיש יודע ציד? אלא מכאן שבעל מלאכה נמדד רק בהתאם לתוצאה, אבל בתורה הכל נמדד לפי ההשקעה. בעל מלאכה שאיננו "יודע ציד" לא ירוויח כסף מעבודתו, אך בן תורה אם הוא רק "איש תם יושב אהלים" ששוקד

כשחסר בקול התורה – עשו שולט!

וַיֵּשׁ יַעֲקֹב אֶל יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ וַיֹּאמֶר הֲקֵל קוֹל יַעֲקֹב וְהִדִּים יְדֵי עֶשָׂו (כ"ז, כ"ב)

ובמדרש (איכ"ר פתיחה ב'): "הקול קול יעקב והידים ידי עשו. כל זמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובתי מדרשות - אין הידים ידי עשו, וכל זמן שאין קולו מצפצף בבתי כנסיות ובתי מדרשות - והידיים ידי עשו".

אם נתבונן בדברי הפסוק, לכאורה נתקשה בדברי חז"ל הקדושים: הלא משמעות הפסוק הינה, בפשטות, כי בעוד הקול קול יעקב – הידיים ידי עשו! כיצד אפוא דרשו מכך חז"ל הקדושים את ההיפך הגמור, והסיקו כי בזמן שהקול קול יעקב – אין הידיים ידי עשו?
את התשובה נבין בעקבות המעשה הבא:

היה זה בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כאשר קו החזית עבר לא הרחק מהעיירה 'טבריק'. באחד הלילות, בעוד רבה של 'טבריק' שקוע בלימודו ועוסק בליבונו של רמב"ם מוקשה, הבחינו החיילים הרוסים באור הנר המבצבץ מבעד לחלון חדרו בשעה מאוחרת במיוחד. הללו, לא העלו בדעתם אפשרות אחרת מלבד זו, שבעל הבית משתף פעולה עם הצבא הגרמני, ומעביר להם מסרים באמצעות נצנוצי האור הבוקעים מביתו...

לפיכך, פרצה פלוגת חיילים אל ביתו של הרב, אותו מצאו כשהוא רכון על ספר הרמב"ם, שקוע בלימודו. כמובן, החיילים המחוספסים, לא התרשמו כלל מהמראה נורא ההוד... הם עדיין היו משוכנעים כי מדובר במרגל, ולפיכך הבהירו לבעל הבית כי הינו מואשם בריגול לטובת האוייב, וגזר דין המוות עומד להתבצע בו במקום!

רבה של 'טבריק', הכיר היטב את אכזריותם של החיילים הרוסיים. הוא הבין שאין כל טעם לבקש מהם להמתיק את גזר הדין, ועל כן רק אמר: "אם מנוי וגמור עמכם להוציאני להורג, לא אתווכח. אולם רק זאת אבקש מכם: אני שקוע כעת בנסיון להבין את דבריו של הרמב"ם, ונראה לי שכבר מצאתי מוצא מהסבך... על כן, אבקש שתמתינו רק שעה קלה, בכדי שאסיים לברר את הדברים לאשורם, ואז – עשו בי ככל שתרצו!".

בקשה מעין זו, החיילים הרוסים מעולם לא שמעו. תדהמתם היתה כה רבה, עד שהיא גרמה להם להיענות לבקשתו של הרב בחיוב. הם המתינו מחוץ לחדר, מצפים לרגע בו יסיים הרב את לימודו והם יוכלו להוציא את גזר דינו אל הפועל, אולם אז, לפתע, התחולל מהפך במצבה הצבאי של העיר... הגרמנים פתחו במתקפה רבת, שגרמה לחיילים הרוסים למהר ולנוס על נפשם, בעודם מותירים לרב את חייו לשלל...

הרי לנו, שכאשר יהודי עוסק בתורה במסירות נפש, באופן מושלם – ידיו של עשיו אינן יכולות לפגוע בו... ומכאן תשובה לשאלתנו על פי דרכו של הגאון מוילנא שהיה מבאר כך:

שכן הנה, אם נשים לב נמצא, כי המילה 'קול' בתחילתו של הפסוק – נכתבה בכתיב חסר: "הֲקֵל קוֹל יַעֲקֹב". ובכן, מכאן למדו חז"ל הקדושים, שכאשר חסר בקולו של יעקב, כלומר: כאשר לימוד התורה אינו בשלימות הנדרשת – או אז אכן: הידיים ידי עשו... ומכלל הן אתה שומע לאו: כאשר קול התורה בוקע בשלימות מבתי כנסיות ובתי מדרשות – הרי שהידיים אינם ידי עשו, שכן ידיו של עשיו אינן יכולות לפגוע במי שלומד תורה בשלימות ובמסירות נפש! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בעל החנות מסרב לקבל את הבקבוקים הריקים

שאלה: כהיום כל אחד שקונה בקבוק שתיה בחנות, משלם תוספת של שלושים אג' על הבקבוק, וזה נקרא פקדון, כי בעל החנות צריך להחזיר לו, כאשר מחזיר את הבקבוק הריק. על פי החוק, בעל החנות חייב לקבל בחזרה את הבקבוקים הריקים ללא הגבלת זמן, עד חמישים בקבוקים מכל לקוח ביום אחד, ואם אינו רוצה לקבלם, אם הלקוח יתלונן נגדו, הוא ישלם קנס של 1,800 שקל ללקוח. אני אספתי כמה עשרות בקבוקים ריקים במשך הזמן, והגעתי לחנות כדי לקבל את דמי הפקדון, פניתי כמה פעמים לבעל החנות, וכל פעם הם סירבו לקבל את הבקבוקים. פעם אחת אמרו לי שהם מקבלים רק בין 5-7 בערב, ואז כשהגעתי בשעה 6:00 אמרו לי שהיום לא מקבלים, ניסיתי עוד כמה פעמים בימים אחרים, וכל פעם היו להם תירוצים. נשאלת השאלה, האם יש צד להתיר לתבוע את הצרכניה, שאינם רוצים לקבל את הבקבוקים? **תשובה:** בעל החנות אינו נוהג כשורה, כי קיבל דמי פקדון על הבקבוקים, ונמצא שיש בידו כספי הלקוחות שלקח כפקדון, ואינו רוצה להשיבם להם, ואף שבאמת הפקדון לא נשאר אצלו אלא הוא רק הצינור, והכסף הולך לחברה הממונה על כך, שמכריחים אותו לגבות את הכסף ולהעבירם להם. מכל מקום סוף כל סוף הוא קיבל את הכסף, ומבחינת הלקוחות הכסף הגיע אליו. ואף שזה טירחא גדולה בעבורו, להחזיק בחנות מקום איכסון לבקבוקים ריקים, שאין לו שום רווח מכך, בכל זאת אי אפשר להחזיק חנות רק בשביל רווחים, כמו שכל אדם שנהנה בעולם הזה, יודע שיש חובות שהוא חייב לעשות, גם בלי רווחים. וכך גם בענייננו כיון שבחר להתפרנס מחנות, וקיבל על כך אישור מהשלטונות, אינו יכול לעשות רק מה שטוב לו, אלא צריך לעמוד גם בחיובים שאין לו מכך רווחים. ולכן יש להזמין את בעל החנות לבי"ד ולהתרות בו שאם יעמוד בסירובו לקבל את הבקבוקים, ילכו להתלונן עליו, ואם עדיין יעמוד בסירובו, מותר להתלונן נגדו ולקבל את הקנס, כי הקנס הזה הוא תועלת הלקוחות, כדי שהלקוחות יקבלו את השירות המגיע להם, ובעל החנות לא יעשה רק מה שלבו חפץ, אלא יעמוד גם בהתחייבותו. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

ארבעת הידידים: אברום, יצנקא, זליא, ועציה נפלאה נאמחת בר מצווה
עונות. אלא שיה קולחת הסתגר לכופס כי: אברום חייב ליצנקא 100 ₪, יצנקא חייב זליא 200 ₪,
זליא חייב עציה 300 ₪ ועציה חייב לאברום 400 ₪. חפץ הארבעה לסיים את הפרשה כאן
וצכ"ו. מהו המספר המינימלי של העברות שיש לעציה, כאשר הנדרת העברה היא: מסירה של 60
בן 100 ₪ מאדם אחד לאדם אחר?

תשובה לחידה פר"ש: מדין ומדין. תשובה לחידה השבועית: מעשה זה ארע בימי הגר"ח מבריסק שענה ע"כ במלשון הצוואה נראה שאוהב בנו כפליים מאשתו ואת אשתו כפליים מבתו, ולפי"ז יחלקו הירושה ל-4 חלקים לבן שניים לאישה וחלק אחד לבת.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת ברוכי לנשואי הבן משפחת יעקב סגל להולדת הבן משפחת שרעבי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות מלצר – אלדר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות גלנצברג - פוקס להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות
גני הדר-עמישב: משפחות גודינגר – דיאמנט – הרב יוסף לבל להולדת הבת הנכדה הנינה משפחות סטינצקי להולדת הבת הנכדה משפחת רוטלוי לנשואי הבן משפחת שבתאי להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת דה – ליאון לנשואי הבן משפחות כהן קובלסקי – גולדברג ילדר לנשואי הבת הנכדה

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com